

ЗВІТ

про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0297-333
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
ID ОП у ЄДЕБО	37338
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	ОП "Зенітні ракетні комплекси та системи середньої дальності", перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, 17 Електроніка та телекомунікації, 172 Телекомунікації та радіотехніка
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	

Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Керівник експертної групи	Катеринчук Іван Степанович
Члени експертної групи	Андрощук Руслан Анатолійович; Бурик Іван Петрович; Пристапа Анатолій Леонідович; Стисло Богдан Олександрович; Филипенко Олександр Іванович; Шило Галина Миколаївна
Залучений представник роботодавців	-
Спостерігачі	-
Дати виїзду до ЗВО	17 – 19.12.2019
Посилання на програму виїзду експертної групи до ЗВО	
Дата надходження звіту до Національного агентства	
Відомості щодо наявності зауважень ЗВО до звіту, посилання на них (за наявності)	

1. Призначення звіту

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми (ОП), що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Акредитація ОП є процедурою зовнішнього забезпечення якості, основною метою якої є отримання достовірної інформації про якість освіти за певною ОП, а також надання порад із її удосконалення. Процедура акредитації передбачає самооцінювання ОП, її оцінювання експертною групою, включаючи відвідування ЗВО, та прийняття рішення щодо акредитації Національним агентством.

Процедура акредитації проводиться відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/3385. Для обґрунтування аналізу та розуміння змісту критеріїв експерти також урахують затвержені Національним агентством інструктивні документи.

Цей звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості ОП. Звіт призначений як безпосередньо для ЗВО, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і ЗВО. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

<+> **відсутні**

Обґрунтування:

Експертам вчасно надавалися документи, що підтверджують відомості, зазначені у відомостях самооцінки. Недостовірних відомостей не виявлено. Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (ХНУПС) не створювала перешкод для роботи експертної групи.

Експерти провели всі заплановані зустрічі з усіма категоріями учасників освітнього процесу, заявленими в програмі візиту.

3. Резюме

У цьому розділі експерти викладають свої загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям акредитації, підсумок сильних сторін та позитивних практик, а також слабких сторін програми і рекомендацій з їх удосконалення. Резюме має у конденсованому вигляді відображати зміст звіту; читач повинен бути спроможним зрозуміти загальні висновки експертної групи, прочитавши цей розділ.

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям:

ОП критеріям акредитації відповідає

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик:

Сильні сторони:

Унікальність освітньої програми полягає в тому, що підготовка фахівців за ОП «Зенітні ракетні комплекси та системи середньої дальності» здійснюється у ХНУПС, як для Збройних Сил України так і для інших військових формувань;

універсальність випускників за даною програмою підготовки – офіцери тактичного рівня, бакалаври з телекомунікації та радіотехніки, фахівці зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності для військових частин і підрозділів ЗСУ та для інших військових формувань;

повна узгодженість ОП із замовником, оскільки ОП реалізується на замовлення Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України, участь представників замовника в освітньому процесі, їх залучення до проведення аудиторних занять.

В освітньо-професійній програмі враховані вимоги Національної рамки кваліфікацій та Професійного стандарту підготовки офіцера тактичного рівня Збройних Сил України фахівця зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності, а також сучасні погляди на систему підготовки військових фахівців провідних ЗВО.

Позитивні практики:

наукова підтримка спеціалізації, проведення НДР із залученням здобувачів вищої освіти; наявність діючих зразків зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності (С-300) в системі практичної підготовки здобувачів вищої освіти, активне використання як власної навчально-матеріальної бази так і військових частин зенітних ракетних військ;

проведення комплексних польових занять – польових виходів у реальних умовах обстановки;

забезпечення навчальних класів розрізними елементами частин зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності;

тісний зв'язок науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти із замовником щодо коригування та оновлення ОП та її компонентів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слабкі сторони:

обмеження щодо індивідуальної траєкторії навчання здобувачів вищої освіти, доступу до академічної мобільності тощо, внаслідок закритості певної інформації ЗВО; обмежений обсяг (кількість) освітніх компонентів (практик), спрямованих на формування практичних навичок здобувачів вищої освіти у відповідності до професійної кваліфікації; відсутність окремого незалежного підрозділу внутрішнього забезпечення якості освіти.

Рекомендації з удосконалення ОП: розглянути можливість створення окремого незалежного підрозділу внутрішнього забезпечення якості освіти; переглянути зміст документів, що регламентують ступінь відкритості інформації щодо ОП з боку забезпечення її достатності для інформування стейкхолдерів; переглянути зміст навчального плану щодо збільшення часу на практичну підготовку здобувачів вищої освіти.

4. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проєктування та цілі освітньої програми

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Факти, докази та їх аналіз:

Цілі ОП сформульовані чітко, відповідають місії та стратегії ХНУПС, зазначеним у документі «Стратегія та перспективні напрями розвитку освітньої діяльності Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» у (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-19.pdf>), «Положенні про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>), що полягає у підготовці бакалавра з телекомунікацій та радіотехніки, здатного виконувати професійну діяльність у відповідності до службових обов'язків. В Україні підготовка фахівців за цією ОП здійснюється лише у ХНУПС, що підтверджує унікальність цієї ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Визначення цілей здійснювалось з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (здобувачів вищої освіти, роботодавців, академічної спільноти та інших).

Розроблення ОП здійснюється під керівництвом безпосереднього замовника на підготовку фахівців (останній наказ Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.18 № 126ад «Про створення робочих груп з розробки професійних стандартів вищої військової освіти та освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців» із залученням провідних фахівців-практиків від Командування Повітряних Сил Збройних Сил України (КПС ЗСУ).

Всі пропозиції стейкхолдерів було враховано і відображено у результатах навчання (РН): від роботодавця КПС ЗСУ – РНс (1-13); від академічної спільноти РНз (1-7), інших стейкхолдерів (міжнародні партнери ЗС України) – РНв 14, РНз 8 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/10.pdf>). Що стосується здобувачів вищої освіти – отримання пропозицій від цієї категорії стейкхолдерів здійснюється у формі щосеместрового опитування. Враховуючи особливості організації підготовки у військових закладах вищої освіти, ці пропозиції з дотриманням відповідних процедур розглядаються на курсах, кафедрах, факультетах та затверджуються на Вченій раді факультету (університету).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Факти, докази та їх аналіз:

Цілі освітньої програми визначені з урахуванням потреби військових частин КПС ЗСУ у висококваліфікованих військових фахівцях з експлуатації зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності підрозділів ЗСУ. Специфіку, вимоги та сучасні підходи до підготовки випускників запропоновані роботодавцем – КПС ЗСУ. Регіональний контекст не відіграє вагомую роль для функціонування ОП, адже функції ЗСУ не залежать від регіональних особливостей. Споживачем випускників є Міністерство оборони України та Збройні Сили України і вони проходять службу у всіх регіонах України.

При формулюванні цілей та визначенні програмних результатів навчання враховано досвід споріднених програм в межах відповідної галузі вітчизняних та закордонних ЗВО (Національного університету оборони України ім. Івана Черняхівського, Національного аерокосмічного університету «ХАІ» ім. М.С. Жуковського, Харківського національного університету радіоелектроніки (зокрема шляхом представництва в роботі Академії наук прикладної радіоелектроніки), Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Національного авіаційного університету, Житомирського військового інституту ім. С.П. Корольова). Крім того аналіз іноземних аналогів освітніх програм здійснювався в межах програми НАТО DEEP (https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_139182.htm).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП надає можливість досягти програмні результати навчання відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 172 “Телекомунікації та радіотехніка” та професійного стандарту офіцера тактичного рівня Збройних Сил України “Фахівець зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності” (Для службового користування №4454/ЄД). ОП відповідає вимогам наказу Міністерства Оборони України від 20.07.2015 р. № 346 «Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15>). Крім того, в ОП враховуються вимоги наказу Міністерства оборони України від 25.04.2016 № 216 «Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів» (http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU2016_216.pdf), в якому визначено перелік окремих навчальних дисциплін військово-професійного спрямування за освітньо-професійною програмою на першому бакалаврському рівні вищої освіти строк навчання – 3,5 роки (210 кредитів). Після введення в дію стандарту вищої освіти за спеціальністю 172 “Телекомунікації та радіотехніка” у 2018 році ОП було вдосконалено (враховано вимоги стандарту та побажання стейкхолдерів, збільшено загальний обсяг навчання до 240 кредитів (строк навчання 4 роки) (Протокол №7 від 25.06.2019 р. засідання Вченої Ради ХНУПС).

Таким чином, ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за спеціальністю 172 “Телекомунікації та радіотехніка” та рівнем вищої освіти бакалавр.

Загальний аналіз щодо Критерію 1

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1:

Сильні сторони: унікальність у порівнянні з подібними ОП – враховує специфіку підготовки фахівців з побудови та експлуатації зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності для підрозділів та військових частин Повітряних Сил України.

Позитивні практики:

1. ОП разом із спорідненими за спеціальністю 172 “Телекомунікація та радіотехніка” утворює у ХНУПС навчальний комплекс для вирішення всього переліку завдань з підготовки висококваліфікованих фахівців-офіцерів тактичного рівня, які здатні реалізувати свої специфічні завдання в комплексній взаємодії сил і засобів родів військ Повітряних Сил.

2. Значні обсяги практичної підготовки здобувачів вищої освіти в реальних умовах на зразках військової техніки, що знаходяться на озброєнні та перспективні для ЗС України.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1:

Слабкі сторони: не виявлено.

Рекомендації щодо удосконалення: процедура залучення здобувачів вищої освіти до перегляду змісту ОП може бути вдосконалена шляхом розгляду ОП більш деталізовано (в межах окремих освітніх компонентів); доречно включити перших випускників ОП у робочу групу з її перегляду.

Рівень відповідності Критерію 1:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1:

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають визначеному критерію, недоліки відсутні.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Факти, докази та їх аналіз:

ОП (2016 року) на вимогу наказу Міністерства оборони України від 25.04.2016 № 216 «Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів» (http://www.mil.gov.ua/content/other/MOU2016_216.pdf), передбачала підготовку військових фахівців на посадах офіцерського складу тактичного рівня з 2016-2017 року за строками навчання: за схемою підготовки «5 років курсант» за спеціальностями (спеціалізаціями) підготовки осіб офіцерського складу, які навчаються у вищих військових навчальних закладах за ступенем вищої освіти «бакалавр», – 3,5 року з подальшою підготовкою за ступенем вищої освіти «магістр» – 1,5 років. Відповідно до цього наказу ОП за ступенем вищої освіти «бакалавр» мала обсяг 210 кредитів та забезпечувала відповідність компетентностей та програмних результатів навчання Професійному стандарту “Фахівця зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності” (Для службового користування, №4454/ЄД). Після затвердження стандарту

вищої освіти за спеціальністю 172 “Телекомунікації та радіотехніка” ОП у 2019 році була скоригована (обсяг ОП збільшено до 240 кредитів ЄКТС), що надало можливості покращити фахову практичну підготовку здобувачів вищої освіти.

Таким чином, обсяг ОП 2019 року відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для бакалаврського рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов’язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/opp/5-vityag-opp-sd-zrv.pdf>) має необхідні реквізити, опис предметної сфери, професійний профіль випускника, вимоги до зарахування вступників, перелік компетентностей випускника, програмні результати навчання, опис програми навчання, перелік навчальних дисциплін та логічна послідовність їх вивчення, поетапний опис запланованих логічно пов’язаних результатів навчання, форми атестації здобувачів та форми оцінювання, можливості щодо продовження освіти, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення навчального процесу.

Таким чином, освітні компоненти в цілому, дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Факти, докази та їх аналіз:

Метою навчання є підготовка висококваліфікованих офіцерів тактичного рівня з технічної експлуатації та бойового застосування сучасних високотехнологічних зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності для потреб підрозділів і військових частин Повітряних Сил ЗСУ. Зміст навчання за ОП базується на формуванні та розвитку загальних і професійних компетентностей з впровадження та застосування технологій телекомунікацій і радіотехніки.

Таким чином, зміст ОП “Зенітні ракетні комплекси та системи середньої дальності” відповідає предметній області спеціальності 172 “Телекомунікації та радіотехніка”.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Факти, докази та їх аналіз:

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>) навчальні дисципліни військово-професійної підготовки та професійно-спеціальної підготовки складають вибіркову частину навчального плану, яка обумовлює вибір курсантом навчальних дисциплін при вступі на навчання для подальшої реалізації своєї

кар'єрної траєкторії. Вибіркові навчальні дисципліни військово-професійного спрямування для підготовки військових фахівців для проходження військової служби на посадах офіцерського складу тактичного рівня повинні забезпечити формування військово-професійних компетентностей за спеціальністю відповідно до професійного стандарту вищої військової освіти (отримання знань, умінь, навичок, необхідних для подальшої служби у військах, вирішення військово-професійних завдань тощо), визначення професійної кваліфікації – офіцера військового управління тактичного рівня для подальшого призначення на первинні посади у військах.

На підставі вимог КПС ЗСУ в ХНУПС реалізовано блочний вибір дисциплін, що регламентовано Навчальним планом за ОП 2019 року з яким експертна група мала можливість ознайомитись під час виїзної експертизи. Процедура вибору навчальних дисциплін розкрита у Положенні про порядок та умови вибору вибіркового дисциплін здобувачами вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publicnainformatsiya/p-23.pdf>).

Навчальним планом передбачено на індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі 60 кредитів, що складає 25% від загального. Вільний вибір підтверджено здобувачами на зустрічах фокус-груп.

Таким чином, структура оновленої ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема, через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Факти, докази та їх аналіз:

ОП та навчальний план передбачають такі форми практичної підготовки здобувачів вищої освіти як: індивідуальну роботу курсантів на семінарах, групових вправах, практичних заняттях; виконання обов'язків командирів відділень, взводу, розрахунків і проведення різних видів занять із солдатами, сержантами під час проведення практик; проведення різних видів занять за розкладом із курсантами за окремими навчальними дисциплінами згідно з навчальним планом; виконання обов'язків начальників станцій, екіпажів, командирів взводів і проведення різних видів занять під час проведення заходів практичної підготовки; участь курсантів у проведенні практичних заходів під час тактичних навчань (тактико-спеціальних занять); виконання обов'язків за відповідною посадою і проведення різноманітних занять із солдатами, сержантами і офіцерами військової частини під час проведення військового стажування; виконання і захист кваліфікаційної роботи (проєкту). Згідно наказу Міністерства оборони України від 25.04.2016 року № 216 "Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського (старшинського) складу у ВВНЗ та ВВП ВНЗ" (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0216322-16>) у ХНУПС додатково проводяться заняття з вдосконалення практичної підготовки (за окремим Планом вдосконалення практичної підготовки курсантів на період навчання).

ОП (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicnainformatsiya/10.pdf>) та навчальний план передбачають 2 види практик: монтажно-експериментальну практику та практику з водіння базових машин зенітного ракетного комплексу середньої дальності, які забезпечують формування компетенцій (СКв-4, СКв-5, ПКв-7, ПК-1, ПК-3, ПК-4). Проте загальний обсяг практик складає всього 4.5 кредити.

В ХНУПС існує добре розвинена матеріальна база, яка дозволяє під час проведення групових та практичних занять здобути компетентності, що необхідні для подальшої професійної діяльності, опанування первинних посад за призначенням.

Таким чином, ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Факти, докази та їх аналіз:

Навчальні дисципліни із блоку гуманітарної та соціально-економічної підготовки (ОК 1.1.01-1.1.05) сприяють набуттю таких загальних компетентностей ОП: ЗК(1 -4), ЗК-5, ЗК-8; із блоку військово-професійної підготовки (ОК 2.2.01-2.2.16) сприяють набуттю військово-професійних та військово-спеціальних компетентностей ОП: ПКв (1-17). Таке поєднання формує набуття соціальних (soft skills) та військово-професійних навичок роботи в колективі, з підлеглими різних категорій та з цивільним населенням. Виходячи зі змісту ОП, робочих програм навчальних дисциплін форми та методи (робота в малих групах, проекти, рольові ігри, моделювання ситуацій тощо), а також тематика занять у цілому сприяють набуттю здобувачами вищої освіти необхідних соціальних навичок (Soft Skills). Зазначене було підтверджено здобувачами вищої освіти та випускниками під час інтерв'ю з відповідними фокус-групами.

На завершальних етапах вивчення блоку дисциплін (окремих освітніх компонентів) соціальні та лідерські навички набуваються під час тактико-стройових та тактико-спеціальних занять, тактико-спеціальних навчань у складі бойових розрахунків (екіпажів) зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності підрозділів ЗСУ.

Таким чином, ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) та військово професійних навичок роботи в колективі та з підлеглими різних категорій, з цивільним населенням, а також здатність до асиметричних дій в умовах гібридного характеру сучасних військових конфліктів.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Зміст освітньої програми чітко корелює з предметною областю, загальними і спеціальними (фаховими) компетентностями та програмними результатами навчання визначених у Професійному стандарту офіцера тактичного рівня Збройних Сил України фахівця зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності (для службового користування, 4456/ед). ОП погоджена з замовником КПС ЗСУ. До складу робочої групи з розробки ОП залучаються провідні фахівці-практики родів військ ПС ЗСУ. Формування складу робочої групи регламентується замовником (наказ Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.18 № 126ад “Про створення робочих груп з розробки професійних стандартів вищої військової освіти та освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців”).

Таким чином, зміст ОП «Зенітні ракетні комплекси та системи середньої дальності» відповідає Професійному стандарту.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання

Факти, докази та їх аналіз:

Навчальний план відповідає ОП та формується навчальною частиною факультету з урахуванням пропозицій кафедр, обговорюється та затверджується на засіданні вченої ради ХНУПС.

Відповідно до наказу Міністерства оборони України від 20.07.2015 року № 346 «Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15>) максимальний тижневий бюджет часу навчання курсанта становить 54 академічні години при шестиденному навчальному тижні. Тижневе навантаження курсантів на виконання навчального плану за ОП становить 45 академічних годин, середнє тижневе аудиторне навантаження за рік навчання залежить від освітнього рівня підготовки фахівців та не перевищує: для першого (бакалаврського) рівня - 30 годин. Обсяг завдань на самостійну підготовку є виваженим та дозволяє опрацьовувати навчальний матеріал. Співвідношення аудиторної і самостійної роботи збалансоване і дозволяє досягти цілей та програмних результатів навчання.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Факти, докази та їх аналіз:

Виходячи з особливостей проходження військової служби, а також з того, що дуальна система застосовується для набуття певної кваліфікації (розпорядження Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80>)), вказана форма підготовки за даною ОП не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2:

Обсяг ОП та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства. ОП має чітку структуру, освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності, дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст освітніх компонентів відповідає предметній області спеціальності 172 «Телекомунікації та радіотехніка» для першого (бакалаврського) рівня. Структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних

дисциплін у обов'язі, передбаченому законодавством, тем кваліфікаційних робіт, напрямів досліджень в рамках роботи гуртків наукового товариства слухачів, курсантів та студентів. ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності фахівця зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності в підрозділах ПС ЗСУ. Зміст ОП сприяє набуттю соціальних навичок (soft skills). Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2:

Слабкі сторони:

ОП та навчальні плани набору 2016-2018 років не в повному обсязі враховують право здобувачів вищої освіти на формування індивідуальної освітньої траєкторії;

в ОП чітко не окреслено порядок вільного вибору дисциплін та формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувача вищої освіти.

Недолік: не розповсюджена практика складання індивідуальних навчальних планів у здобувачів вищої освіти, що унеможлиблює якісне формування індивідуальної траєкторії навчання.

Рекомендації:

вдосконалити систему формування індивідуальної освітньої траєкторії кожного здобувача вищої освіти;

розглянути можливість збільшення обсягу практики з метою вдосконалення практичних навичок щодо здійснення експлуатації, технічного обслуговування та ремонту окремих вузлів, блоків зенітних ракетних комплексів (систем).

Рівень відповідності Критерію 2:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2:

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила прийому на навчання за ОП визначаються розробленими та викладеними на сайті закладу вищої освіти Правилами прийому до ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/pravila-prijomu/>). Їх зміст викладено послідовно, системно та зрозуміло. Дискримінаційних положень в Правилах не виявлено. Протягом останніх років права на навчання в ХНУПС аналогічні до осіб чоловічої статі здобули і дівчата.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>), вступ на навчання для здобуття ступеня бакалавра за ОП здійснюється за конкурсом відповідно до Правил прийому до ХНУПС, які щорічно затверджуються Вченою радою і оприлюднюються на веб-сайті Університету (<http://www.hups.mil.gov.ua/pravila-prijomu/>). Особливістю ОП є те, що до вступу допускаються особи, які мають достатній рівень фізичної підготовленості, успішно пройшли психологічне обстеження та медичний огляд військово-лікарською комісією, що обумовлено особливостями виконання службових обов'язків.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У Положенні про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>) передбачено порядок переведення курсантів з одного вищого військового навчального закладу до іншого, з однієї форми навчання на іншу (тільки за умови переведення на ті ж спеціальності, за якими здійснювалась їх підготовка з обов'язковим внесенням відповідних змін до умов контракту). Крім того, академічна мобільність у ХНУПС передбачена Інструкцією про порядок переведення, відрядження та поновлення курсантів (слухачів) вищих військових навчальних закладів Міністерства оборони України, затвердженої наказом Міністра оборони України від 24.12.1997 № 490 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0089-98>).

Діяльність ХНУПС спрямована на активізацію заходів міжнародного співробітництва, налагодженню дружніх та партнерських відносин з міжнародними освітніми закладами та підвищенню компетенції НПП та наукових працівників, здобувачів освіти через обмін делегаціями, здобувачами, НПП, запроваджуються програми академічної мобільності курсантів (<http://www.hups.mil.gov.ua/mvs/>). Проте, порядок визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти в рамках обміну потребують доопрацювання. Так, курсантам університету, що пройшли навчання в Коледжі Королівських ВПС «Кранвелл» необхідно усувати академічну різницю за освітніми компонентами, що вони пропустили.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Враховуючи закритий характер певних освітніх компонентів освітнього процесу у ХНУПС, визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті нормативно-правовою базою Міністерства Оборони України не передбачено

Загальний аналіз щодо Критерію 3

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3:

Сильна сторона: правила прийому на навчання до військового ЗВО за ОП викладено послідовно, системно, зрозуміло і не містять дискримінаційних положень, в тому числі гендерних.

Позитивні практики: підвищення компетенції НПП та наукових працівників, здобувачів освіти через обмін делегаціями.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3:

Недолік. Відсутність механізму визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти в рамках обміну (у неформальній освіті).

Рекомендації:

- 1. Розглянути можливість визнання результатів навчання (нострифікації), отриманих у закордонних ЗВО, зокрема за програмами обміну здобувачами, сертифікатів отриманих за програмами DEEP, мережних академій Cisco та інших;*
- 2. Розглянути можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, зокрема сертифікатів щодо знання іноземної мови, програмування тощо.*

Рівень відповідності Критерію 3:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3:

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а зазначений недолік не є суттєвим і не перешкоджає досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. **Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.**

Факти, докази та їх аналіз:

Основні форми та методи навчання і викладання регламентовані документом “Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>).

Для досягнення програмних результатів використовуються як класичні методи, так і методи, що спрямовані на засвоєння спеціалізованих компетентностей для військових фахівців - тактичні, тактико-стройові та тактико-спеціальні навчання, воєнні ігри тощо. Значна роль віддається методам навчання, що спрямовано на активізацію пізнавальної

діяльності здобувачів та відповідає методикам, що діють в країнах-партнерах з НАТО (за програмою НАТО DEEP щодо вдосконалення вищої військової освіти), а також технологіям інноваційного характеру, наприклад, тренажери з віртуальною реальністю, які були протестовані членами експертної групи.

Активні та інтерактивні методи навчання (навчальна гра, аналіз проведених дій, тренінг, метод проєктів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо) надають можливість реалізовувати студентоцентрований підхід. Також особлива увага при досягненні програмних результатів приділяється комплексному виконанню практичних робіт у реальних умовах на діючих зразках бойової техніки (ЗРК С-300) у взаємодії з фахівцями різних спеціальностей.

В університеті використовується система дистанційного навчання здобувачів (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>), що забезпечує курсантам додаткові можливості під час самостійного навчання.

Основні засади студентоцентрованого підходу реалізуються через участь у формуванні студентського самоврядування у вирішенні питань навчання і побуту, захисту прав та інтересів здобувачів вищої освіти, а також можливості брати участь в управлінні Університетом, що передбачено Статутом ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>).

Щосеместрово відбувається опитування задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання, що підтверджено здобувачами під час зустрічі з експертами, та наявними анкетами, що зберігаються на профільній кафедрі. Аналіз його результатів обговорюється на засіданнях кафедри.

Згідно з “Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба” академічна свобода здобувачів досягається шляхом надання їм права вільно обирати теми курсових та атестаційних робіт, тематику роботи у військово-науковому товаристві курсантів, на вибір певних компонентів освітньої програми, брати участь у формуванні індивідуального навчального плану, участі у гуртках різного спрямування, брати участь в студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт, тощо. Це підтверджено під час зустрічі експертів із здобувачами вищої освіти.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Факти, докази та їх аналіз:

На сайті дистанційного навчання ХНУПС викладені силабуси та інші навчально-методичні матеріали для освітніх компонентів за ОП (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>). Здобувачі вищої освіти мають повний доступ до: графіку навчального процесу, підсумкових контрольних заходів, критеріїв оцінювання, переліків питань для самостійного вивчення, рекомендацій щодо організації самостійної роботи, навчальних матеріалів до кожного модуля та/або кожного заняття освітніх компонентів тощо. Така інформація доводиться до здобувача на початку навчання за кожною освітньою компонентою ОП.

Позитивною практикою є робота у навчальних класах під час самопідготовки разом з черговим викладачем, який надає консультації та роз'яснення щодо проблемних моментів та поточних питань.

Після проходження кожного модуля освітнього компонента та (або) наприкінці тижня здобувачам доводиться поточна сума балів за кожною освітньою компонентою та його

персональний рейтинг, до якого крім успіхів в навчанні враховуються морально-вольові якості та загальновійськова підготовка.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відбувається шляхом: залучення здобувачів вищої освіти до наукової діяльності у рамках роботи наукових гуртків товариства курсантів ХНУПС (Положення про наукову роботу курсантів університету <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science/polozhennja-pro-naukovu-robotu-kursantiv-hups.pdf>); залученням курсантів до виконання науково-дослідних робіт (наприклад, НДР «Група», № держреєстрації 0101U002283т, виконана у 2017-2018 роках на замовлення КПС ЗСУ, приймало участь 11 курсантів; НДР «Керування-Д2», виконується у теперішній час на замовлення КПС ЗСУ, приймало участь 4 курсантів). Участь студентів у НДР підтверджено Робочими програмами НДР та під час зустріч зі здобувачами вищої освіти та НПП. Результати НДР впроваджуються у освітній процес та публікуються у вигляді: наукових статей у фахових виданнях; тез доповідей; патентів на корисну модель (винахід); матеріалів всеукраїнських конкурсів наукових робіт, тощо.

В університеті проводиться щорічна Наукова конференція курсантів та студентів Харківського національного університету Повітряних Сил Імені Івана Кожедуба. Тези доповідей представлено на сайті університету <http://www.hups.mil.gov.ua/nauka/konferencii-kursantiv-ta-studentiv/>

Формою підсумкової атестації здобувачів є захист кваліфікаційної роботи, тематика якої, як правило, пов'язана з напрямом наукових досліджень здобувачів під час навчання за ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Факти, докази та їх аналіз:

Оновлення змісту освітніх компонент здійснюється по завершенню вивчення дисциплін для кожного наступного року набору на основі: новітніх наукових досягнень і сучасних практик у 17 галузі знань, аналізу результатів підсумкового оцінювання, зворотного зв'язку (опитування здобувачів після завершення вивчення освітнього компонента), тенденцій розвитку спеціальності та спеціалізації, результатів відповідних наукових досліджень.

Крім того щороку у перший тиждень вересня КПС ЗСУ надає свої пропозиції щодо оновлення змісту освітніх компонент професійного спрямування та перелік військової техніки та перспективних зразків, яку необхідно вивчати в рамках ОП. За результатом опитування здобувачів визначено, що на перше заняття в рамках професійного спрямування за ОП запрошується представник замовника від КПС ЗСУ.

Оновлення та доповнення змісту освітніх компонент професійного спрямування здійснюється щомісячно на основі аналізу оперативної інформації з зони бойових дій ООС.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Факти, докази та їх аналіз:

Заходи пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності регулюється Стратегією інтернаціоналізації ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiclna-informatsiya/p-20.pdf>).

Науково-педагогічні працівники та здобувачі використовують міжнародні інформаційні ресурси та бази даних, які знаходяться у вільному доступі в мережі Інтернет та є наявними в науковій бібліотеці.

Науково-педагогічні представники та здобувачі вищої освіти систематично залучаються до проведення тренінгів, семінарів, які проводять представники країн - членів НАТО, де мають можливість ознайомлення з результатами міжнародних наукових досліджень та світовими практиками. Результати пов'язані з заходами міжнародного співробітництва, налагодженню дружніх та партнерських відносин з міжнародними освітніми закладами та організаціями заклад вищої освіти висвітлює на сайті (<http://www.hups.mil.gov.ua/mvs/>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4:

Сильні сторони: широке використання методів активного та інтерактивного навчання; відповідність принципам академічної свободи; студентоцентрикований підхід в освітньому процесі; формування та розвиток Soft Skills, як основних для випускника ОП; постійний зворотній зв'язок у реалізації ОП.

Позитивні практики: регулярне оновлення змісту освітніх компонентів; навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти (стажування НПП та навчання здобувачів вищої освіти за програмами НАТО). Крім цього, здобувачі вищої освіти активно залучаються до наукових досліджень, виготовлення макетів та тренажерів для практичного відпрацювання питань обслуговування та ремонту окремих складових зенітних ракетних комплексів С-300.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4

Слабка сторона: Закритість ОП та погодження змісту навчання з Замовником призводить до того, що здобувачі вищої освіти досконало володіють матеріалом в рамках заявленої військової спеціалізації, проте сучасним телекомунікаційним технологіям, що вивчаються в цивільних ЗВО за акредитованою спеціальністю приділяється менше уваги.

Недолік. зміст освіти за ОП визначається в рамках військової спеціалізації, де використовуються розробки та технології 70-х-80-х років.

Рекомендації. Розглянути можливість оновлення змісту освіти з врахуванням сучасних телекомунікаційних технологій та елементної бази.

Рівень відповідності Критерію 4:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4:

Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені слабкі сторони не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Факти, докази та їх аналіз:

Форми контролю, порядок проведення контрольних заходів та критерії оцінювання регламентовані у Положенні про організацію освітнього процесу у ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>) та Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС, (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>).

Форми поточного та підсумкового контролю до кожного освітнього компонента ОП вказані в робочих навчальних програмах та силабусах, які оприлюднені у внутрішній системі Moodle (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>). Критерії оцінювання сформульовані чітко та відповідають освітнім компонентам. У своїй діяльності суб'єкти ХНУПС керуються наказом Міністерства оборони України від 09.09.2015 № 472 «Про затвердження Положення про екзаменаційні комісії ВВНЗ та ВНП ЗВО» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1141-15/sp:side:max15>).

До кожного контрольного заходу розроблено організаційно-методичні вказівки щодо проведення, критерії оцінювання, приклади завдань контролю, рекомендації щодо самостійної підготовки до контролю в системі Moodle із можливістю зовнішнього доступу (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>). Для здобувачів вищої освіти на кафедрах проводяться консультації щодо процедури та вимог екзаменів підсумкової атестації.

За результатами опитування фокус групи здобувачів вищої освіти встановлено, що останні мають достатній доступ до інформації щодо форм та критеріїв оцінювання контрольних заходів, критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими для них. Додаткові пояснення критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів проводиться на перших заняттях з кожної дисципліни та під час спілкування здобувачів з кураторами.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Факти, докази та їх аналіз:

Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають засобам діагностики якості освіти у закладах вищої освіти України та дозволяють оцінити вміння використовувати набуті компетентності та результати навчання. Формами атестації курсантів є захист кваліфікаційної роботи (проекту) із дотриманням вимог Стандарту вищої освіти за

спеціальністю 172. Телекомунікації та радіотехніка, а також комплексний екзамен за фахом та комплексний екзамен з іноземної мови згідно вимог Професійного стандарту офіцера тактичного рівня Збройних Сил України фахівця зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності (для службового користування, 4456/ед).

У своїх атестаційних заходах суб'єкти ХНУПС керуються наказом Міністерства оборони України від 09.09.2015 № 472 «Про затвердження Положення про екзаменаційні комісії ВВНЗ та ВВП ЗВО».

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Правила проведення контрольних заходів наявні та доступні для всіх учасників навчального процесу.

Процедура проведення контрольних заходів, порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів регулюється наказами Міністерства оборони України від 20.07.2015 № 346 "Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у ВВНЗ та ВВП ЗВО" (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1126-15>) та від 09.09.2015 № 472 "Про затвердження Положення про екзаменаційні комісії ВВНЗ та ВВП ЗВО" (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1141-15/sp:side:max15>), Положенням про організацію освітнього процесу у ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>), Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>), Положення про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-22.pdf>), робочою програмою навчальної дисципліни, організаційно-методичними вказівками щодо проведення окремих контрольних заходів (модульний контроль, залік, екзамен).

Здобувачі вищої освіти можуть звернутися із письмовою заявою на ім'я начальника факультету (або начальника ХНУПС) у разі виникнення питань щодо об'єктивності екзаменаторів та конфлікту інтересів. За цією заявою проводиться службове розслідування встановленим порядком.

Якщо питання об'єктивності екзаменатора та/або конфлікту інтересів має корупційну складову, здобувачі вищої освіти у письмовій формі звертаються до уповноважених підрозділів ХНУПС, у тому числі через соціальні мережі (<https://www.facebook.com/hnups/>), через інформаційний ресурс «Звернення та побажання» (<http://www.hups.mil.gov.ua/zvernennya-ta-pobazhannya/>). Позитивним є залучення представників сержантських рад до заходів спрямованих на підвищення ефективності освітньої діяльності з підготовки військових фахівців.

Стосовно підсумкової атестації курсантів (слухачів, студентів) ВВНЗ (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1141-15/sp:side:max15>) об'єктивність екзаменаторів забезпечується, тим що для її проведення атестації залучаються представники різних відомств, зокрема голова ЕК призначається наказом Міністерства оборони України; голови підкомісії за спеціалізаціями призначаються наказом командувача ПС ЗС України, секретар та члени ЕК затверджуються наказом ХНУПС, розклад комплексних екзаменів

і захисту атестаційних робіт завчасно затверджується та оприлюднюється.

Через опитування фокус груп здобувачів вищої освіти встановлено, що здобувачі мають достатній рівень обізнаності з порядком оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження. Під час існування ОП випадків оскарження об'єктивності екзаменаторів, конфлікту інтересів не було.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Факти, докази та їх аналіз:

Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, які чітко і зрозуміло відображені у Положенні про організацію освітнього процесу у ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>) та Положенні про протидію академічного плагіату в ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-21.pdf>), та наказі начальника ХНУПС від 26.12.2017р. №2545 “Про створення комісії з питань академічної доброчесності при проведенні дисертаційних досліджень”, дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації ОП.

Встановлено, що здобувачі наукових та освітніх ступенів та НПП мають достатній рівень обізнаності щодо принципів та процедур дотримання академічної доброчесності, мають змогу перевіряти наукові, навчально-методичні та атестаційні праці за допомогою ліцензованого в ХНУПС відкритого онлайн-сервісу Unichesk компанії ТОВ “Антиплагіат”.

Разом з тим, процедура перевірки на антиплагіат робіт із грифом обмеження доступу значно ускладнюється. В навчальному закладі працюють над створенням власної бази інформаційно-технічної системи для робіт з обмеженим доступом.

Загальний аналіз щодо Критерію 5

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5:

Слабкі сторони, недоліки:

1) форми контролю та методи оцінювання, що відповідають рівню програмних результатів навчання, достатньо повно оприлюднені;

2) ведеться робота щодо дотримання академічної доброчесності (інструкторсько-методичні заняття тощо).

Позитивна практика:

практика використання онлайн-сервісу «UNICHECK» компанії ТОВ «АНТИПЛАГІАТ» для перевірки публікацій у виданнях ХНУПС;

створена система постійного моніторингу (на рівнях сержантських рад, кафедр, факультетів та керівництва ХНУПС) зацікавлених сторін щодо освітнього процесу (зокрема чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання), та аналіз його результатів для оптимізації освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5:

Слабкі сторони:
відсутність програмно-технічних засобів перевірки творчих робіт, що мають гриф секретності;
відсутність окремого незалежного підрозділу внутрішнього забезпечення якості освіти;
Недолік: бібліотека не залучена до процесів популяризації доброчесності.
Рекомендації: Поширити відкритість академічних праць, які не мають грифу обмеження доступу, та розглянути можливість створення електронного архіву (репозитарію) публікацій, включити в план роботи бібліотеки заходи із популяризації академічної доброчесності.
Рекомендації:
створити окремий незалежний підрозділ внутрішнього забезпечення якості освіти;
поширити відкритість академічних текстів, які не мають грифу обмеження доступу, та розглянути можливість створення електронного архіву (репозитарію) публікацій, включити в план роботи бібліотеки заходи із популяризації академічної доброчесності.

Рівень відповідності Критерію 5:
бібліотека не залучена до процесів популяризації доброчесності;

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5:

Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 6. Людські ресурси

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Надана гарантом ОП зведена інформація про викладачів, які викладають дисципліни за заявленою ОП (відповідна таблиця), отримана інформація та надані пояснення підтверджують відповідність викладачів дисциплінам ОП, а їх академічна та професійна кваліфікація забезпечує досягнення визначених програмою цілей та програмних результатів навчання. Викладачі мають публікації у фахових журналах, в тому числі в тих, що включені до міжнародної наукометричної бази Scopus; патенти та авторські свідоцтва; навчальні посібники та монографії, досвід практичної роботи за фахом (в тому числі в зоні проведення АТО та ООС)
Частина викладачів має сертифікати, які підтверджують рівень володіння ними англійською мовою відповідно до стандартів НАТО STANAG 6001 на рівні СМР 1, СМР 2.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Положенням про порядок конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicchna-informatsiya/polozhennya-2017.pdf>), яке розроблено у відповідності до “Інструкції про порядок заміщення на конкурсній основі вакантних посад науково-педагогічних працівників у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів, що належать до сфери управління Міністерства оборони України” (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1461-16>) визначено цілком прозорі та чіткі процедури конкурсного добору викладачів. На кожну посаду складається паспорт відповідності викладача, який погоджується із замовником (КПС ЗСУ). За умови відповідності кандидатів вимогам до посади, встановленим для НПП, перевага надається особам, які мають статус учасника бойових дій, відповідно до законодавства. Для керівних посад обов'язкове погодження кандидатів на посаду НПП із замовником (КПС ЗСУ). Обрання викладача на посаду затверджується рішенням Вченої Ради ХНУПС.

Викладачі, які викладають дисципліни ОП мають достатній рівень військової освіти, практичний досвід служби у військових частинах (в тому числі в зоні АТО та ООС) або досвід науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти, що підтверджує необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Факти, докази та їх аналіз:

Проектна група з розробки ОП сформована згідно з наказом Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.18 № 126ад. Діюча версія ОП (2019 року) погоджена з Департаментом військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України, КПС ЗСУ, Начальником Зенітних ракетних військ КПС ЗСУ.

Представники замовників беруть участь у організації та реалізації практики в польових умовах та у підсумковій атестації здобувачів вищої освіти.

Тематика атестаційних робіт випускників підлягає обов'язковому погодженню з замовниками (роботодавцями) на предмет її актуальності сучасним вимогам військ (сил).

Щорічно за заявкою ХНУПС через Командування ПС ЗСУ формується “План проведення стажувань (практик) курсантів та науково-педагогічних працівників ВВНЗ”, який затверджується начальником Генерального штабу ЗС України. Під час практик та військових стажувань представники військових частин є керівниками занять згідно наказу Міністерства оборони України від 12.01.2016 року № 5 “Про затвердження Інструкції про порядок організації і проведення військового (флотського) стажування, навчальної, виробничої, ремонтної, корабельної та інших видів практики курсантів (слухачів, студентів) ВВНЗ, ВНП ЗВО”.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Факти, докази та їх аналіз:

Представники замовника (КПС ЗСУ) систематично залучаються до проведення занять. Так, за результатом опитування здобувачів вищої освіти на початку навчального року Командувач або його заступник з бойової підготовки проводить лекцію для викладачів та курсантів випускних курсів з питань сучасного стану та перспектив розвитку родів військ Повітряних Сил. Університет залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків згідно Плану залучення представників замовника (КПС ЗСУ) до проведення навчальних занять в ХНУПС, який щоквартально корегується. Крім того, представники замовника залучаються до спільної участі у науково-практичних семінарах, конференціях, рецензуванні наукових та навчально-методичних праць. Замовниками науково-дослідних робіт, до виконання яких залучаються НПП та здобувачі вищої освіти кафедри озброєння зенітних ракетних військ, є командувачі родів військ, командування ПС ЗСУ, начальник Воєнно-наукового управління ГШ ЗС України, що підтверджується наданими експертам звітами про НДР.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Факти, докази та їх аналіз:

Професійний розвиток викладачів здійснюється у відповідності з розділом 7 Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>), Окрім цього викладачі беруть участь у навчальних програмах семінарів і тренінгів, а також мають можливість реалізації індивідуальної форми підвищення кваліфікації шляхом навчання в ад'юнктурі (докторантурі). За результатом опитування НПП на факультеті зенітних ракетних військ планують захищати 1 дисертаційну роботу на здобуття наукового ступеня доктора наук та 5 – кандидата наук.

Система професійного розвитку відповідає потребам та інтересам викладачів і сприяє реальному підвищенню якості викладання. Викладачі періодично направляються для участі у навчаннях військ (сил), випробуваннях озброєння і військової техніки за планами МО України, ГШ ЗС України, командувача ПС ЗС України (замовника), а також залучаються за окремим рішенням до виконання бойових завдань у зоні проведення ООС. Також є можливість підвищення кваліфікації шляхом участі в міжнародній програмі НАТО DEEP.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Факти, докази та їх аналіз:

У ХНУПС існує система заохочень викладачів, яка полягає у аналізі результатів їх науково-педагогічної діяльності, морально-вольових якостей, матеріальному і моральному заохоченні. Викладачі отримують матеріальні та моральні заохочення за результатами своєї роботи: по закінченню етапу навчання (семестру, навчального року); до професійних та державних свят; за індивідуальні здобутки у галузі тощо. Проводяться конкурси на кращий навчальний посібник, інноваційну розробку, тощо. Порядок надання заохочень визначено в “Положенні про преміювання працівників ХНУПС” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/polozhennya-premii-hnups.pdf>)

Для стимулювання розвитку викладачів керівництвом ХНУПС на кожного працівника складаються кар'єрні карти, відповідно до яких викладачі бачать свої перспективи кар'єрного зростання та професійні обов'язки.

В поточному році, командують ЗВО прийнято рішення про виділення помешкань молодим викладачам, що мають високий рейтинг за внутрішніми критеріями оцінювання.

Загальний аналіз щодо Критерію 6

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6:

Сильні сторони:

1) НПП, що забезпечують навчання за ОП мають відповідну освітньому компоненту кваліфікацію, досвід науково-педагогічної діяльності та військової служби в ЗСУ, наукові публікації (в тому числі включені до міжнародної наукометричної бази Scopus), регулярно проходять підвищення кваліфікації (в тому числі за програмами НАТО). Викладачі профільних дисциплін мають практичний досвід роботи з обслуговування та використання систем та засобів командних пунктів ПС (в тому числі, набутий в зоні проведення ООС);

2) Навчальний заклад сприяє професійному розвитку викладачів (карта кар'єри).

Позитивна практика: активне залучення роботодавців/замовників до організації, реалізації та моніторингу освітньої діяльності, проведення навчальних занять (практик) на базі військових частин (установ).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6:

Слабкі сторони:

не повне врахування у системі матеріального заохочення науково-педагогічних працівників складових їх праці (публікацій в міжнародних науково-метричних базах Scopus, Web of Science тощо, видання підручників, навчальних посібників), які потребують відповідних матеріальних витрат;

обмежений доступ до документів, зокрема до «Положення про преміювання працівників ХНУПС», яке викладено на сайт ХНУПС під час роботи експертної комісії.

Недоліки: обмеженість нормативно-правової бази, що регламентує заохочення викладачів та стимулює розвиток викладацької майстерності.

Рівень відповідності Критерію 6:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6:

Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Факти, докази та їх аналіз:

Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання.

Освітній процес здійснюється в навчальних аудиторіях та лабораторіях. На профільній кафедрі, що забезпечує ОП, розгорнуто та вивчаються сучасні зразки техніки та озброєння, що використовується у військах (зенітний ракетний комплекс середньої дальності С-300).

Значна частина часу відведена практичним заняттям на тактичному полігоні ХНУПС, де здобувачі вищої освіти отримують навички використання в реальних умовах військової техніки, що в даний час знаходиться на озброєнні. <http://www.hups.mil.gov.ua/kursanti-zenitniki-fakultetu-ppo-sv-prijnyali-uchast-u-taktiko-specialnix-zanyattyax-na-poligoni/>.

Навчальні класи обладнано сучасним мультимедійним обладнанням, а з метою навчання в максимально наближених до реальних умов, курсанти відпрацьовують навички роботи на сучасних VR-тренажерних (впроваджений на спорідненій ОП «Зенітні ракетні комплекси та системи малої дальності», але здобувачі з інших ОП також мають доступ) та інших програмно-апаратних комплексах, про що повідомили самі здобувачі освіти та які були продемонстровані членам експертної групи.

В приміщеннях навчальних корпусів, де розташована кафедра озброєння зенітних ракетних військ та факультет зенітних ракетних військ виконано сучасний ремонт, що забезпечує комфортні умови навчання для здобувачів вищої освіти. Університет має навчальну бібліотеку, що містить наукову, спеціальну та художню літературу. На території навчального закладу забезпечено безкоштовний доступ до локальної мережі ХНУПС та бездротової мережі Інтернет. Всі навчальні групи забезпечені обладнаннями навчальними класами для підготовки фахівців з електроніки та телекомунікації.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

У ХНУПС забезпечено безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти мають можливість віддаленого доступу до навчальних матеріалів з курсів, що забезпечується системою дистанційного навчання MOODLE (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/course/index.php?categoryid=101>). В ЗВО використовується автоматизована система управління навчальним процесом «КАСКАД».

На профільній кафедрі «Озброєння зенітних ракетних військ», що відповідає за підготовку здобувачів освіти за ОП, працює військово-наукове товариство (гурток). Під час бесіди з фокус-групою здобувачів вищої освіти, з'ясовано що в вільний час курсанти мають можливість відвідувати додаткові заняття, що сприяють більш повному вивченню ОП. Також здобувачі вищої освіти під час зустрічі повідомили побажання щодо збільшення

кількості практичних занять спрямованих на оволодіння навиками монтажу та ремонту електронних схем та поглибленого вивчення принципів функціонування мікропроцесорних засобів керування.

В навчальному закладі активно проводиться наукова робота, до якої залучаються не лише фахові викладачі, а й здобувачі освіти, зокрема, активну участь беруть здобувачі ОП “Зенітні ракетні комплекси та системи середньої дальності” в наукових конференціях та семінарах, що проводяться на базі Харківського Національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/nauka/konferencii-kursantiv-ta-studentiv/>) та НДР, що перелічені в підкритеії 4.3. Наукова робота курсантів регламентується Положенням про наукову діяльність (Наказ начальника ХНУВС від 11 листопада 2016 року № 2103) (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science/polozhennja-pro-naukovu-robotu-kursantiv-hups.pdf>) та «Положенням про порядок організації та проведення наукових (науково-технічних, науково-практичних) конференцій та семінарів у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (наказ начальника ХНУПС від 15.11.2016 року № 2120) (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science/polozhennya-konferentsii-2120-hnups.pdf>).

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Факти, докази та їх аналіз:

Безпечність освітнього середовища досягається дотриманням: санітарних та протипожежних норм; вимог охорони праці; системи охорони здоров'я. Здобувачі вищої освіти безоплатно користуються послугами медичної частини ХНУВС. З метою контролю за станом здоров'я, слухачі в обов'язковому порядку проходять диспансеризацію, яка передбачає визначення як фізичного стану, так і стану психічного здоров'я. В університеті працює відділ морально-психологічного забезпечення (<http://www.hups.mil.gov.ua/punkt-psixologichnogo-konsultuvannya/>).

Згідно з «Положенням про вищі військові навчальні заклади» (Наказ Міністерства оборони України № 240 від 27.05.15 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0706-15>), курсанти знаходяться на повному державному утриманні, офіцери-командири підрозділів курсантів здійснюють управління, супроводження та контроль за всіма сферами їх діяльності (навчання, виховання, військова дисципліни, повсякденна діяльність, внутрішній порядок, індивідуальна робота та інше).

Вирішальним чинником для прийняття рішення щодо організації освітнього середовища є потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які виявляються за результатами співпраці з органами громадського, курсантського та студентського самоврядування, діяльність яких регламентується п.п. 4.7 - 4.9 Статуту ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти у ХНУПС забезпечується наданням їм можливості щодо вирішення

будь-яких питань у відділах та службах університету самостійно, або через взаємодію з начальником курсу, або за сприяння представників органів самоврядування, Ради сержантів, членів Вченої ради від здобувачів вищої освіти, або шляхом звернення до кураторів, закріплених за кожною навчальною групою здобувачів вищої освіти.

Під час зустрічі із здобувачами вищої освіти різних категорій виявлена задоволеність останніх в організації навчання та викладання, у взаємодії здобувачів вищої освіти з викладачами та посадовими особами управління ХНУПС. Курсанти обізнані про можливість безпосереднього звернення до начальника університету. Форму зворотного зв'язку та електронну адресу для звернень розміщено на інформаційних стендах та офіційному сайті університету (<http://www.hups.mil.gov.ua/zvernennya-ta-pobazhannya/nachalnik.hups@meta.ua>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Згідно з Наказом Міністерства Оборони України № 402 від 14.08.2008 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1109-08#n355>). Громадяни, котрі бажають навчатися за ОП у ХНУПС, проходять первинний, повторний і остаточний медичний огляд. У разі виявлення у кандидата на навчання у ВВНЗ захворювань, що передбачають індивідуальну оцінку придатності до військової служби або обмежену придатність до військової служби, приймається постанова про непридатність до навчання у ВВНЗ.

Зважаючи на це, в університеті на ОП «Зенітні ракетні комплекси та системи середньої дальності» відсутні здобувачів вищої освіти, що потребують особливих освітніх потреб за станом здоров'я. Однак, п. 6.9.1. Статуту ЗВО (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>) передбачає:

- безоплатне забезпечення інформацією для навчання в доступних форматах із використанням технологій, що враховують можливість доступу до інформації без відриву від виконання службових обов'язків, а також обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);

- спеціальний навчально-реабілітаційний супровід та вільний доступ до інфраструктури Університету відповідно до медико-соціальних показань за наявності обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я, що здійснюється відділом морально-психологічного забезпечення ХНУПС.

Навчальний корпус обладнано пандусом, а в університеті проводиться тендерна процедура з закупівлі ліфту (<https://prozorro.gov.ua/tender/UA-2019-12-06-000186-b>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

В ХНУПС існує чітка і зрозуміла політика процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо),

яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми, що регламентується Статутом ХНУПС.

(<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>) та «Положенням про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському Національному Університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-22.pdf>)

Інтерв'ю зі здобувачами вищої освіти підтвердило обізнаність процедури у випадку конфліктних ситуацій. Здобувачі повідомили що в подібних випадках мають діяти за Статутом: в залежності від ситуації - звертатися до органів самоврядування або до безпосереднього командування, та зазначили що в окремих випадках мають можливість звертатися безпосередньо до керівництва ХНУПС за наявною на інформаційних стендах електронною адресою, проте, суттєвих конфліктних ситуацій в останні роки не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 7

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7:

Сильні сторони: матеріально-технічні ресурси ХНУПС, а також навчально-методичне забезпечення ОП повністю забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання; освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів, що навчаються за ОП, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Позитивні практики:

- 1. Здобувачі вищої освіти мають практичний доступ до діючих зразків озброєння, що вивчається в рамках ОП та мають практичний досвід його використання (в тому числі, в реальних польових умовах);*
- 2. На профільній кафедрі, за ініціативою викладачів, створено науково-технічні гуртки, в яких курсанти мають можливість вдосконалювати свої практичні навички;*
- 3. Працює рейтингова система оцінки здобутків курсантів впродовж всього періоду навчання, метою якої є заохочення здобувачів до більш якісного оволодіння компонентами ОП. Курсанти, що мають високі рейтинги мають можливість самостійно здійснювати розподіл часу, що відводиться для освітніх задач;*
- 4. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми;*

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7:

Слабкі сторони: низький рівень матеріально-технічного забезпечення здобувачів вищої освіти в питаннях конструювання, моделювання та розробки (виготовлення) елементів схемотехніки електронних пристроїв;

Рекомендація:

- 1. Врахувати пропозиції здобувачів щодо збільшення кількості практичних занять спрямованих на оволодіння навичками монтажу електронних схем та поглибленого вивчення принципів функціонування мікропроцесорних засобів керування;*
- 2. Надати здобувачам вищої освіти можливість (виділити та обладнати окреме приміщення) під час самостійної роботи на профільній кафедрі підвищувати навички з монтажу та ремонту блоків електронних схем.*

Рівень відповідності Критерію 7:

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7:

Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою повністю відповідає визначеному критерію, у тому числі має інноваційний характер.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедури розроблення, затвердження та періодичного перегляду ОП визначаються особливостями організаційних процесів у військових закладах вищої освіти. Розроблення ОП здійснюється робочою групою під керівництвом безпосереднього замовника на підготовку фахівців Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України (визначена згідно наказу Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.18 № 126ад “Про створення робочих груп з розробки професійних стандартів вищої військової освіти та освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців”). Робоча група утворюється з представників ХНУПС та провідних фахівців-практиків від Командування Повітряних Сил Збройних Сил України. Освітня програма погоджується із замовником на підготовку військових фахівців, Департаментом військової освіти та науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України, затверджується рішенням вченої ради Університету і вводиться в дію наказом начальника Університету. Нормативні документи, що визначають розробку, перегляд освітніх програм:

1. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (рішення вченої ради Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба від 29.08.2019 р., протокол № 14, введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 № 1612) (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>);

2. Положення про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних сил імені Івана Кожедуба. Затверджено рішенням вченої ради Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба від 29.08.2019 р., протокол № 14 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>);

3. Наказ Міністерства оборони України 25.04.2016 № 216 Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського (старшинського) складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів та Додаток до цього доказу “Організаційно-методичні рекомендації з розробки основних нормативних документів, що регламентують навчання курсантів (студентів) у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів” (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0216322-16>);

4. Положення про вищі військові навчальні заклади. (Наказ Міністерства оборони України 27.05.2015 № 240) (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0706-15>).

Під час зустрічей з викладачами та керівним складом встановлено дотримання в ХНУПС відповідних процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Здобувачі вищої освіти ще не досить активно залучені до процедур оновлення освітніх програм. Опитування здобувачів показало, що на їх ставлення до цього процесу впливають особливості підпорядкованості та регламентованості взаємовідносин у ХНУПС, як вищому військовому навчальному закладі. На даному етапі здобувачі вищої освіти вносять пропозиції щодо змісту ОП по вертикальній ланці: через сержантський склад (раду сержантів), молодших офіцерів (ланка курсових офіцерів, начальника курсу), безпосередньо через викладачів навчальних дисциплін ОП (у тому числі за результатами опитувань про навчання на ОП), через представників Вчених рад (факультету зенітних ракетних військ та ХНУПС) від здобувачів вищої освіти, а також через органи курсантського та студентського самоврядування відповідно до Статуту ХНУПС.

Таким чином, здобувачі вищої освіти мають можливість впливати на змістовну частину ОП безпосередньо та через органи студентського самоврядування.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Факти, докази та їх аналіз:

Головним роботодавцем (замовником) виступає Командування Повітряних сил Збройних Сил України. Незначна кількість випускників працевлаштована Службою безпеки України. З 2016 р. функціонує ОП загальним обсягом кредитів 210 ECTS (3,5 роки навчання), розроблена відповідно до наказу Міністерства оборони України 25.04.2016 № 216 Про вдосконалення підготовки офіцерських кадрів тактичного рівня та сержантського (старшинського) складу у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів та Додатку до цього доказу "Організаційно-методичні рекомендації з розробки основних нормативних документів, що регламентують навчання курсантів (студентів) у вищих військових навчальних закладах та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів" (<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0216322-16>).

Наказом Командувача Повітряних Сил Збройних Сил України від 08.05.18 № 126ад "Про створення робочих груп з розробки професійних стандартів вищої військової освіти та освітньо-професійних програм підготовки військових фахівців" було ініційовано перегляд та оновлення освітньої програми в напрямку збільшення загальної тривалості підготовки до 4 років та загального обсягу кредитів до 240 ECTS, а також врахування пропозицій замовника, випускників та здобувачів вищої освіти. В процесі роботи над змістовною частиною ОП робоча група врахувала затверджений Стандарт вищої освіти України за

спеціальністю 172 Телекомунікації та радіотехніка з підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти (затверджений наказом МОН України №1382 від 12.12.2018р). За результатами роботи робочої групи Вченою радою ХНУПС затверджена оновлена ОП та відповідний до неї навчальний план 2019 року (Протокол №7 від 25.06.2019 р.).

Замовником також щоквартально укладається та реалізується План занять з курсантами та офіцерами, згідно з яким до ХНУПС прибувають 2-3 рази на місяць представники військових частин та керівного апарату командування ПС ЗСУ. ЕГ група ознайомилась з планами 23.07.2018р. підписаним першим заступником командувача ПС ЗСУ та 19.07.2018р. підписаним командувачем ПС ЗСУ.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Процедура збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників полягає у щорічному поданні до ХНУПС відгуків від командирів військових частин та підрозділів ЗСУ. Через рік після проходження ними служби відділ кадрів збирає та узагальнює відгуки від командирів військових частини, які надалі обговорюються на засіданні вченої ради ХНУПС. При цьому відділ кадрів ХНУПС формує базу даних щодо працевлаштування випускників. Також, кар'єрний шлях випускників відслідковується на кафедрах, де формується резерв для заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників та претендентів на вступ до ад'юнктури із числа кращих випускників. Також, щорічно традиційно проводяться зустрічі випускників минулих років з керівництвом академії, науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, де здійснюється обмін досвідом. За результатами таких зустрічей проводиться аналіз кар'єрного зростання випускників, який має суттєвий вплив на процес удосконалення ОП та забезпечення якості освіти.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Система забезпечення якості освіти постійно відслідковує та реагує на Аналіз бойового досвіду застосування військ (сил) ЗСУ в операції об'єднаних сил (надходить до ХНУПС щотижнево, має гриф обмеження доступу), а також Досвід застосування родів військ Повітряних Сил (інв.№48434, надходить до ХНУПС періодично).

З опитування НПП встановлено, що в умовах прийняття на озброєння та введення в експлуатацію новітніх зразків озброєння та військової техніки щорічно здійснюється переопрацювання робочих програм навчальних дисциплін, навчально-методичного забезпечення дисциплін. Щорічно переглядаються цілі, та зміст програм практик та враховуються результати підсумкової атестації бакалаврів. Крім того, під час науково-методичних семінарів, науково-практичних конференцій за участю НПП та курсантів систематично здійснюється обговорення сучасних тенденцій розвитку військової техніки військових формувань. За підсумками таких заходів коригуються не тільки цілі і результати навчання, а й зміст підготовки.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Дана ОП підлягає первинній акредитації.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Факти, докази та їх аналіз:

Академічна спільнота ХНУПС змістовно залучається до розвитку ОП та освітньої діяльності за нею шляхом запрошення до участі у науково-методичних семінарах, науково-практичних конференціях, представництва в Академії наук прикладної радіоелектроніки АНПРЕ (Президія на базі Харківського національного університету радіоелектроніки), круглих столів та інших заходах кафедр та факультетів, що дозволяє формувати культуру якості освіти як інституційну ціль. Крім цього, академічна спільнота залучається до рецензування кваліфікаційних робіт та навчально-методичних і наукових праць науково-педагогічних працівників кафедр. Також, сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою дотримання планів підвищення кваліфікації та стажування НПП у ХНУПС, наукових, освітньо-наукових установах, військових частинах ЗСУ.

Загальний аналіз щодо Критерію 8

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8:

Сильні сторони: ХНУПС послідовно дотримується визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП; замовник безпосередньо і систематично приймає участь у забезпеченні якості ОП; система забезпечення якості в цілому забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП та/або освітній діяльності з її реалізації; в академічній спільноті сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку ОП та освітньої діяльності за цією програмою.

Позитивні практики: у ХНУПС сформовано та налагоджено практику збирання, аналізу та врахування інтересів замовника щодо удосконалення ОП та кар'єрного шляху випускників ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8:

Слабкі сторони, недоліки: через властиву регламентованість відносин у ВЗВО процеси залучення курсантського складу до оновлення ОП мають децю ускладнений характер, внаслідок чого страждають обізнаність та активність, як курсантів, так і органів курсантського самоврядування в напрямку внесення пропозицій з удосконалення освітньої програми.

Рекомендації:

1. Досконаліше вивчити та проаналізувати стан із залученням курсантів до оновлення ОП в умовах діяльності військового ЗВО та розробити процедури, які роблять цей процес більш дієвим.

2. Після завершення анкетувань внутрішніх стейкхолдерів доцільно було б провести аналіз та обговорення результатів з подальшим затвердженням на засіданні вченої ради.

Рівень відповідності Критерію 8:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8:

Освітня програма загалом відповідає визначеному критерію, а зазначений недолік не є суттєвим і не перешкоджає досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 9. Прозорість та публічність

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Факти, докази та їх аналіз:

Основні правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу визначені нормативно-правовими документами Законами України, наказами Міністерства оборони Збройних Сил України та Міністерства освіти і науки України наведеними на сайті закладу (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiclna-informatsiya/2.pdf>).

Основні права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу є доступними і регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiclna-informatsiya/p-17.pdf>).

Окрім цього вони відображені у:

1. Статуті ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>);

2. «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба», введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publiclnainformatsiya/p-18.pdf>);

3. «Положенні про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publiclnainformatsiya/p-22.pdf>);

4. «Положенні про протидію академічному плагіату в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба», введено в дію наказом начальника ХНУПС від 29.08.19 № 1612 (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiclna-informatsiya/p-21.pdf>);

5. Положення про структурні підрозділи ХНУПС, затверджено наказом начальника Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба від

30.09.2019 р. №1871 (погоджено на засіданні вченої ради Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба Протокол №14 від 29.08.2019 р.) ;

6. Кодекс честі курсанта Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, введено в дію наказом начальника ХНУПС від 17.03.19 № 214; Положення про ради сержантів (старшин) у Збройних Силах України, затверджено наказом начальника Генерального штабу Збройних Силах України від 29.03.17 № 111.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проєкт з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів).

Факти, докази та їх аналіз:

Враховуючи особливість діяльності ХНУПС як вищого військового навчального закладу, проєкт ОП не був оприлюднений для ознайомлення, як здобувачів вищої освіти, так НПП і роботодавців. Проте, при розробці ОП враховано пропозиції роботодавця (КПС ЗСУ) результати опитування випускників, а також результати аналізу змісту ОП з аналогічної спеціалізації. ОП обговорювалася на засіданні методичної ради ХНУПС, затверджувалася на засіданні Вченої ради ХНУПС, до складу якої входять і представники здобувачів вищої освіти. Під час роботи експертної групи ОП була висвітлена на сайті у частині, що не має обмежень.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства.

Факти, докази та їх аналіз:

На офіційному сайті ХНУПС оприлюднено документи, що унормовують освітню діяльність (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicnainformatsiya/2.pdf>), ОП (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admissionuniversity/publicnainformatsiya/opp/5-vityag-opp-sdzrv.pdf>), силабуси всіх навчальних дисциплін (викладені у внутрішній мережі (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>)).

Деякі документи щодо освітньої діяльності на ОП мають гриф обмеження (наприклад, Професійний стандарт офіцера тактичного рівня Збройних Сил України фахівця зенітних ракетних комплексів та систем середньої дальності (для службового користування, 4456/ед), навчальний план (для службового користування, 4422/ед)).

Наведені документи містять точну та достовірну інформацію про ОП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін (стейкхолдерів) та суспільства. Проте частину документів було оприлюднено на сайті під час роботи експертної комісії.

Загальний аналіз щодо Критерію 9

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9:

Сильні сторони: визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу та є доступними для них під час реалізації ОП; оприлюднення на офіційному веб-сайті точної та достовірної інформації про ОП.

Позитивні практики: розроблені та впроваджуються силабуси всіх навчальних дисциплін, які викладені у внутрішній мережі ХНУПС (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/>), тісна взаємодія із замовником щодо вдосконалення ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9:

Слабкі сторони: не своєчасно оприлюднення на офіційному веб-сайті ХНУПС інформації про ОП в обсязі, достатньому для інформування стейкхолдерів та суспільства.

Недолік: інформацію щодо частини документів, які унормовують освітню діяльність за ОП оприлюднено на офіційному веб-сайті ХНУПС під час роботи експертної групи.

Рекомендації: переглянути положення документів, що регламентують ступінь відкритості інформації щодо ОП з боку забезпечення її достатності для інформування стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 9:

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9:

Освітня програма та діяльність за цією освітньою програмою загалом відповідає визначеному критерію, а вищезазначені недоліки не є суттєвими і не перешкоджають досягненню заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Критерій 10. Навчання через дослідження – НЕ ЗАСТОСОВУВСЯ

5. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження та зауваження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Інших спостережень та зауважень немає

6. Підсумки

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма, що акредитується, відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій	Рівень відповідності
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	А
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	А
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В

Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	Не оцінювався

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

До звіту додається:

І програма відвідування ЗВО

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Голова експертної групи (електронний підпис)

Члени експертної групи (електронні підписи)